

El model menorquí, a prova

Tradicionalment, Menorca ha estat un referent per a la resta de les Illes. Si més no, com a horitzó, per bé que sabent que no s'hi podria arribar mai perquè Menorca té una demografia (70.000 habitants) molt menor que, per exemple, Mallorca (uns 750.000). Gràcies a aquesta magnitud demogràfica i per decisió d'empresaris agrícoles, ramaders i industrials, a més de les autoritats polítiques insulars –del Consell–, Menorca ha pogut crear un model econòmic molt menys erosiu del territori i de la identitat que no Mallorca. Tot i les diferències de magnitud, entre molts sectors ideològics i socials mallorquins el model menorquí és sempre un exemple d'allò que haurien pogut ser totes les Illes –particularment la més gran–, però no han estat.

Tanmateix, actualment l'economia menorquina passa per una situació que posa a prova el model que ha mantingut. No és que ningú a l'illa el posi en dubte, de moment, però sí que és cert que se li acaramullen els problemes. L'economia menorquina ja es troba en recessió tècnica, mentre que, per exemple, a Mallorca el turisme aguanta el creixement del PIB per sobre del fatídic zero. Gràcies a la potència turística mallorquina, tota l'economia balear podrà acabar l'any sense entrar en recessió. Això, si més no, assegurarà el conseller d'Economia, Carles Manera. Nogensmenys, la situació menorquina preocupa força el govern.

El Caserío. A final de l'any passat l'empresa propietària d'El Caserío, Kraft, anuncià que en un termini curt –sense precisar– tancaria la fàbrica menorquina per traslladar-ne la producció a un altre indret, al continent. Els 175 treballadors menorquins de la multinacional de l'alimentació Kraft Foods quedaren així amb l'ai al cor. La planta de Maó no és deficitària. No va malament. No es que es trobi en crisi. Aleshores? Doncs tot és responsabilitat de la deslocalització empresarial. Aquest fenomen, normalment, consisteix a traslladar plantes industrials d'un lloc a un altre per abaratir costos laborals. En el cas menorquí no és ben bé així. Es tractaria de dur la fàbrica possiblement als Països Baixos perquè allà hi ha més

La crisi turística, la lletera i el fenomen de la deslocalització posen a prova el model econòmic de Menorca.

bones connexions per a la comercialitzar els famosos formatgets. Dit d'una altra manera, que l'exportació del producte des de Menorca implica uns costos diferencials negatius que resten beneficis empresarials. Es tracta del famós cost d'insularitat, que fa que les importacions i les exportacions siguin més cares a les illes, per haver d'assumir els costos de transports –normalment amb vaixell–, que són superiors que al continent. És a dir, la insularitat resta competitivitat econòmica en alguns sectors.

És un drama que afecta tota la indústria tradicional balear. Recentment, la fàbrica mallorquina Casa Buades (de fabricació d'aixetes) ha estat notícia perquè l'empresa propietària (Teka) n'anuncià el tancament immediat. Segons els sindicats, perquè se la volen endur a un altre país: novament la deslocalització. De moment, no se'n veu clar el desenllaç, perquè la intervenció del govern podria

moderar les primeres intencions de la direcció, i la crisi es reduiria a una forta reducció de personal, però mantenint la fàbrica en funcionament. Així i tot, ja no seria igual. I per a més o menys la meitat dels prop de 160 treballadors que quedarien sense feina el resultat seria el mateix que si tancàs. Algunes altres empreses emblemàtiques tradicionals també han sofert els embats de la globalització, de la insularitat o de crisis diverses: Perles Majòrica o els famosos calçats Yanko, entre més, es mantenen, a base d'ajudes públiques, en mínims. Sense ser ni l'ombra d'allò que havien estat. Aquestes empreses han estat afectades tant per la impossibilitat de competir arran del cost d'insularitat com pel fenomen de la deslocalització, en algun cas. Als propietaris –que són sempre externs– els interessa més d'emportar-se-les a uns altres llocs on en puguin treure més benefici. Fins ara, aquestes crisis de la indústria tradicional afectaven les empreses mallorquines. Ara també les menorquines.

El Caserío és un emblema del potencial econòmic tradicional menorquí. Per això l'oferta que suposadament ha fet Nueva Rumasa per quedar-se-la ha estat una alenada d'esperança. Aquesta empresa és la del famós empresari de Jerez, Ruíz Mateos, successora de l'antiga Rumasa, que va ser intervinguda pel govern

A Menorca, l'economia no s'ha basat en un turisme de masses, com a Mallorca, sinó en activitats tradicionals i arrelades al territori. Ara aquest model és posat a prova.

socialista de Felipe González el 1992. Quan la premsa de Madrid publicà la notícia de la possible compra de la fàbrica menorquina de Kraft per part de Nueva Rumasa, el comitè d'empresa féu públic un comunicat en el qual assegurava que els treballadors tenen l'esperança que la "llarga i tensa espera" pugui resoldre's favorablement amb una "solució" que eviti el tancament. Tanmateix, després de dies de rumors, la multinacional propietària d'El Caserío va negar taxativament haver rebut cap oferta "en ferm" de l'empresa de Ruíz Mateos. Així i tot, es mostrà disposada a "escoltar" qualsevol petició que "faci possible" la continuïtat de la planta a Maó, però deixà clar que "en cap cas" la marca comercial –El Caserío– "és a la venda". És a dir que se l'emportarà. D'una altra banda, el govern illenc, a través de la Conselleria de Treball que presideix la menorquina Joana Barceló, intenta –igual com ha fet en el cas de Casa Buades, i en més– reunir-se amb la direcció de la multinacional per mirar de trobar una solució que eviti el tancament. De moment, emperò, no hi ha res clar i el futur d'El Caserío a Menorca està en l'aire.

Turisme, calçat i ramaderia. Les males notícies per a l'economia menorquina no es limiten a la indústria agroalimentària. També el turisme travessa una època força dolenta. Si l'any passat no va

ser gens bo, es preveu que la temporada alta d'enguany serà encara pitjor. D'una banda, per un factor conjuntural, la crisi. El mercat alemany baixarà de l'ordre del 15% les estades a l'illa. I l'altre gran emissor, la Gran Bretanya, travessa una seriosa crisi, agreujada per la devaluació de la lliura esterlina enfront de l'euro –gairebé valen igual–; això fa que les previsions apuntin a una minva considerable, superior a la dels alemanys. Per un altre costat, tal com explicava al número anterior d'aquest setmanari el conseller de Turisme, Miquel Nadal, Menorca pateix un problema estructural turístic: el nombre de vols que arriben a l'illa durant la temporada alta no és suficient per a omplir les places hoteleres que s'hi ofereixen. El motiu és el model econòmic que s'ha triat a l'illa, en el qual l'explotació turística ha estat sempre molt selectiva i no tan extensiva com a Mallorca i a Eivissa. Això ha funcionat molt bé en temps de bonança però ara, en plena crisi, mostra mancances.

Tampoc no corren bon temps per al calçat, una de les apostes industrials bàsiques del model de creixement menorquí. El motiu, a banda de la crisi actual, és el cost de la insularitat. El preu d'exportar es menja els beneficis, enfront d'una competència internacional que produeix i comercialitza a molt baix preu. En vista de la impossibilitat de competir, les empreses del calçat menorquí han

reclamat ajudes per a l'exportació a la consellera de Comerç, Indústria i Energia, Francesca Vives, que va visitar l'illa i aquestes empreses fa dues setmanes.

I, per si no n'hi havia prou, també la ramaderia passa moments d'incertesa. L'explotació lletera és un dels puntals de tota l'agricultura menorquina. Com a exemple, fa dues setmanes, a Alaior, va tenir lloc la Fira del Camp de Menorca, centrada, com sempre, en la vaca frisona de l'illa: 165 exemplars participaren en el concurs morfològic de vaca frisona menorquina. Aquesta dada permet d'entendre la dedicació a la ramaderia del sector primari de l'illa. La producció lletera ha estat sempre, doncs, primordial. Prop de 180 finques s'hi dediquen. Si la possibilitat del tancament de la fàbrica de Kraft va ser una molt mala notícia per a aquest sector, ara es troba que, segons la Unió de Pagesos, l'altre gran productor de formatge, Coinga, ha rebaixat el preu del litre de llet que compra de prop d'un 30%, mentre que els costos de producció per als pagesos han augmentat al voltant del 40%. Un panorama, per tot plegat, "insostenible", a parer del sindicat, que diu que el sector lleter menorquí es troba "en situació crítica".

Mals temps, en fi, per al model econòmic menorquí que els vents de les diverses crisis acaramullades posen a prova com mai.

Miquel Payeras

Breus

Perilla l'empresa nord-catalana Caustier

El fabricant nord-català d'equips agroalimentaris Caustier, present al mercat des del 1919, es troba en situació de liquidació judicial. Necessita 3,6 milions d'euros per a pagar els deutes i evitar l'acomiadament dels seus 59 treballadors. Caustier exporta maquinària de calibratge de fruites als mercats europeus i a l'Orient Mitjà. Si aquesta companyia, situada al mercat de Sant Carles de Perpinyà, no troba un cessionari durant les properes tres setmanes, podria reconvertir-se en servei postvenda de material. Els propietaris han adreçat

una carta al prefecte de Perpinyà sol·licitant la seva mediació per salvar el negoci.

Ford adjudica un nou model a Almussafes però hi lleva un torn

Setmana agredolça per a la factoria Ford d'Almussafes. La setmana passada la multinacional va anunciar que la planta valenciana fabricaria el model C-Max, a partir d'una data encara per determinar, i un nou motor de benzina de dos litres denominat EcoBoost. Fins ara a Almussafes només es produïen els models Focus i Fiesta.

Tanmateix, Ford Espanya també va anunciar que a partir de l'1 de maig eliminaria el torn de nit. Mil treballadors es trobaran afectats per la mesura, si bé els sindicats confien a poder recol·locar-los.